

това, що иска отецъ Паисий, като казва: *българино, знай своя родъ и своя езикъ!* Той изучилъ черковнитъ книги, но не се задоволилъ, та поискалъ погорно учение. По препоржка на светогорски настоятели, той отишълъ въ Св. Гора и постъпилъ въ Хилендарския манастиръ. Тука той билъ покалугеренъ и добилъ име Неофитъ. Въ манастира той се научилъ не само на черковна служба, но и добилъ голъми познания за своя народъ български. Сега той добре разбралъ, че българитъ нѣматъ навсѣкжде свои народни църкви, свещеници и владици. Богослужението се извършвало на гръцки езикъ, а гръцкитъ владици събирали отъ българския народъ голъми и тежки данъци, безъ да го учатъ на нѣщо добро.

Неофитъ Бозвели

Отъ 1805 година гърцитъ отъ Цариградъ наредили да се затворятъ всички български келийни училища при църквитъ и на тѣхно мѣсто да се отворятъ гръцки. Така въ всички голъми градове изъ България учители и свещеници били изпратени гърци, тѣ учили децата на гръцки езикъ и служили въ църквата по гръцки книги. Българскитъ книги били или изхвърлени или изгорени. Първенцитъ и търговцитъ българи взели да се гърчечатъ и промѣнили името си отъ българско на гръцко: Никола станалъ Николаки, Димитъръ—Димитраки, Стоянъ